

and the even greater privilege of being served by. His holy life must then be of greater meaning for me and for all of us, as it has been lived before our own eyes. Our Blessed Patriarch's life was lived — we are living witnesses — solely to serve others for the glory and in the service of God and there is no possible doubt, but that every thought, word, and deed of His Late Beatitude was in Our Lord Jesus Christ's name. The radiance which came from this great and holy man could not fail to affect those around him. It made us feel that his religion was something of outstanding living importance and it was impossible not to search our own hearts to see what was lacking. In him we saw what we all have the means to attain, and having his shining example of Christian radiance before us we wanted fervently to become of it ourselves. This was truly a life and example of Christian teaching for which we must never cease to thank God for having shown us, and not only thank him, but also pray that we may profit from his example and so serve God and His Christ ever more devotedly.

Our Beloved Patriarch is no longer with us on earth, but as we continue to thank God day by day for his life and example, we have as Christians the great privilege of continuing to pray with him and to ask for his prayers at the throne of heaven.

GEOFFREY L. TAYLOR

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀԻ

7 Նոյեմբեր 1949 Նրկուաբբի օր առաջում ժամը 11 ին, Միաբանական Ընդհ. Ժողով գումարուեցաւ Պատրիարքանքի մեծ դահլիճին մէջ, ի ներկայութեան ժողովի հրաւիրուած 20 նալրերէն, 17 ին, եւ ԲԱԷՆՆԵՐՈՒ. բացարձակ մեծամասնութեամբ Պատրիարքական Տեղապահ ընտրուեցաւ Ս. Արք. Ռոյ Լուսաբարապետ՝ Գեր. Տ. Աղիօք Վրդ. Տեղեկանք:

Յաջորդ օր պատեօնագրով մը ստից ընտրուինք ներկայացուեցաւ Պաղեսինի փոխարեալ եւ, ընդհանուր կառավարիչ Ռադրայ Նաւաւիպի փառային եւ բոլոր պատեօնական հոգեւոր եւ աշխարհիկ հաստատութեանց:

ՎԵՂ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ն. Վ. ԱՊՏԱԼԼԱ ՅԱԳԱՌՈՐԻՆ

« Ուրբաթ » 11 Նոյեմբերին, Ս. Օճու թիւնը Նրուաղէմէն վերադարձաւ Ամման, Նորին Վեհափառութիւն Յորդանանի Վեհապետ Ապտալա թագաւորին տանելու իր եւ իր Ժողովուրդին յարգանքը:

Ամմանի կէս ճամբուն՝ Սալթի մէջ, Նորին Վեհափառութիւնը ընդունուեցաւ քաղաքացիներ եւ յարանուանութեանց ներկայացուցիչներու կողմէ, իսկ Ամմանի մուտքին՝ ազգայիններէ եւ թագաւորի մասնաւոր ներկայացուցիչ՝ Հիքմէթ Պէյ Մուխարփ փոխ — ոստիկանապետին եւ զինուորապետի ջոկատի մը կողմէ:

Ն. Ս. Օճութիւնը հիւրը եղաւ Ամմանի պատուական ազգայիններէն Պ. Հայկ Բիլլէքեանի, որ ծանօթ է ոչ միայն Ամմանի, այլ բովանդակ Պաղեստինի հայութեան, իր հիւրասիրութեամբ եւ հայու վա-

յի ոգիով: Իր առեւը և իր սեղանը բաց են միշտ, թէ նախարարներու և թէ ազգային բոլոր գործիչներու և ծառայողներու առջև:

Շաբաթ օրը ժամը 10ին, նախօրոք կարգադրուած ժամադրութեան մը համաձայն, Երուսաղէմի և ամբողջ Պաղեստինի փոխարքայ Ռազլպ Նաշաշիպի փաշա փոխարքայի կարգադրութեամբ, Ն. Ս. Օժնդի թիւը այցելեց Անդրյորդանի Վեհապետ Ապտալա թագաւորին, ընկերակցութեամբ նորընտիր Տեղապահ Գեր. Եղիշէ Վրդ. Տէրտէրեանի, Ընդհանուր Ժողովոյ Առեւտրային Հոգ. Տ. Սերոփէ Վրդ. Մամաուեհանին, Ազեքսանդրիոյ Առաջնորդական Փոխանորդ Պսակ Վրդ. Ի, Հայ-ֆայի հոգեւոր հովիւ Հայր Յարութիւնի, Ամմանի հովիւ Հայր Կորիւնի, և Ամմանի ազգայիններէն Պ. Հայկ Բիւթէքեանի, Պ. Սերոփէ Անթիքեանի և Տօքթ. Սուրէն Էթիէմեհանի: Տեսակցութիւնը հղաւ վերին աստիճանի սրահի: Վեհափառը նորին արքայան մեծութեան յայտնեց թէ՛ սուրբ երկունքը ունի ողջունելու զինք և մատուցանելու իր յարգանքը արքայական վեհափառութեան: Տրուեց անի թուանիքը երուսաղէմ գալու և ներկայ ըլլալու մեր սիրելի եղբոր՝ Տ. Կիրեղ Պատրիարքի յուշարկաւորութեան և թաղմանը քանիցս հանգուցեալէն լսած էինք Ձեր արքայական մեծութեան հայրական խնամքի և հոգածութեան մասին մեր Պատրիարքական Աթոռի Միաբանութեան և Ժողովուրդի նկատմամբ. անձամբ ևս առիթը զննեցանք այդ մասին լսելու Միաբանութենէն և մեր բովանդակ ժողովուրդի զաւակներէն: Խորապէս երախտապարտ ենք եւ մեր բարեմաղթութիւնները կը յայտնենք Ձեր թանկագին անձին, արքայական ընտանիքին եւ նորաբողոք Սամանի պետութեան բարգաւաճման համար: Աստուած զօրավիգ լինի Ձեր արքայական մեծութեան՝ իր ծանր պարտականութիւններու կատարման մէջ:

Որուն ի պատասխան, Նորին Վեհափառութիւն թագաւորը յայտնեց թէ՛ խորապէս զգածուած և շնորհակալ է Նորին Ս. Օժնութեան արտայայտութիւններուն համար և ուրախ՝ որ իրեն նման մեծ անձ-

նաւորութիւն մը կ'այցելէ իրեն: Յաջորդեալ Պատրիարքին անակնկալ մահուան համար, աւելցնելով թէ՛ հանգուցեալը իւր մաստութեամբ և հեռատեսութեամբ առաջնորդեց իր հօտը, մանաւաղ այս վերջի ծանր օրերուն ընդմէջէն, և յայտնեց թէ՛ ինք վստահ էր որ նորընտիր Տեղապահն ալ անոր քայլերուն պիտի հետեւէ:

Ըստ նշանակեց թէ՛ հայ ժողովուրդին հանգէպ իր տէրն ու վստահութիւնը Յպտոհաններ ունէին. — ա) Անոնք տառապած ժողովուրդ մըն են, մանաւաղ թուրք քաղաքացիութեան օրերուն: բ) Թէ՛ մեր կրօնքը յոտակ կերպով կը հրահանգէ մեզի պաշտպանութիւնը այդպիսիներուն: գ) Հայ ժողովուրդը չախտատեսէ և հաւատարիմ է ըստ ամենայնի, և ինծի պատու է նման հպատակներ ունենալը:

Ապտ, անգրադառնալով Երուսաղէմի կաթողիկոսի յայտնեց թէ՛ Ս. Տեղեւոյ միակ պաշտպանը ինքն է և իր թէ՛ փոքր՝ բաց կորովի բանակը: Ուրիշներ միջազանաքցնելու կ'աշխատին Երուսաղէմ քաղաքը: սակայն ես պիտի պայքարիմ այդպիսիներուն դէմ, և թէ՛ պէտք ըլլայ՝ պիտի դահեմ վերջին զինուորս անոր պաշտպանութեան համար: Վստահ եմ, ըստ, թէ հայերը նման պարագային պիտի չզլանան իրենց ժառանգութիւնը բերել: Իմ ուժերէս աւելի կը վստահիմ Աստուծոյ արգարութեան:

Կէս ժամուան սիրալիր տեսակցութենէ մը վերջ, Նորին Ս. Օժնութիւնը հրաժեշտ առաւ Ն. Վ. Թագաւորէն, որ իր կարգին կաթողիկոսը հաշի հրաւիրեց յաջորդ օրուան համար:

Կիրակի օրը ժամը 9.30ին Վեհափառք իր հետեորդներուն հետ միասին գնաց եկեղեցի, ուր հաւաքուած էր Ամմանի մեղով հայ հասարակութիւնը, զոր մերձէն վերջ, Նորին Ս. Օժնութիւնը խօսեցաւ իր հայրենատենչ և արտայայտ քարոզներէն, որին ապա օրհնեց ժողովուրդը և հիւրասիրուցաւ թէյով՝ վարժարանի տեսչարանին մէջ, Ամմանի Հեթումեան վրժ. Ի ուսուցչական խումբին կողմէ:

Ժամը 11.30ին, ընկերակցութեամբ նորընտիր Տեղապահ Գեր. Տ. Եղիշէ Վրդ. Տէրտէրեանի, Հոգ. Տ. Սերոփէ Վրդ. Մա-

նուկեանի, որ տնօրէնէն կը թարգմանէր Վեհափառն խօսքերը, Հոգ. Տ. Պօսկ Վրդ. Թումայեանի, և Ամմանի ազգային-եմբէն Պ. Հայկ Բելլթեհանի և Պ. Սերով-րէ Անթիքեանի, Վեհափառ Կաթողիկոսը պալատ ճաշի զնաց: Ծաշի ընթացքին, Թագաւորին և Վեհափառ Հայրապետին միջեւ փոխանակուեցան զարծեալ սիրալիր և վճարկեանին պատշաճ խօսքեր: Վեհափառը խօսակցութիւնը աւելի մտերմիկ ընելու և նաեւ շփուլ համար գրուագներ պատմեց մի քառասունութէն, արար և հայ յարաբերութիւններէն: Ապտալա թագաւորը աշխատեց մնաց Նորին Ս. Օծութիւն Գարեգին Կէս մնաց Նորին Ս. Օծութիւն Գարեգին Կաթողիկոսէն, որ չէր ուզեր բաժնի Նորին Ս. Օծութիւնէն: Ծաշէն վերջ, երկուսն անհարուցեան միասին, և ապա Նորին Ս. Օծութիւնը հրաժեշտ առնելով մեկնեցաւ պալատէն ընդհանուր յարգանքի մէջէն: Կէսօրէ վերջ ժամը 4.30ին, Վեհ. Կաթողիկոսը թէյի հրաւիրուեցաւ Երուսաղէ-մարտիկ ազգայիններէն Պ. Լեւոն Գեորգեանի բնակարանը, ուր հրաւիրուած էին նաեւ ազգայիններ՝ իրենց տիկիններով:

Նորին Ս. Օծութեան երեք օրերը Ամմանի մէջ եղան ազգային խրախճանքի և խրախոյսի օրեր: Ամմանի պալատի բայց ունեւոր գաղութը քիչ անգամ կրցած էր ապրիլ ազգային զգացումի և խանդավառութեան այն ժամերը, զորս առ ունեցաւ Նորին Ս. Օծութեան ներկայութեան:

Քչ. 14 Նոյ.ին, ժամը 8.15ին Նորին Վեհափառութիւնը օգանաւով Ամմանէն Պէյրութ Կր Աթոռ՝ Անթիքի մեկնեցաւ: Ընկերակցութեամբ Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան անդամներէն Հոգ. Տ. Պօսկ Վրդ. Թումայեանի:

Օշակայանը, բացի ազգայիններէ, ողջը թիւ եկած էին նաեւ յարգանքեւան կառավարութեան կողմէ՝ ընդհ. ոստիկանապետ Նետիմ Պէյ Ամմանէն և Ամմանի վսեմ. կառավարիչ Սըտքի Պէյ Գասըմ և ոստիկանական ջոկատ մը պատուի կեցած էր՝ ի յարգանս Նորին Վեհափառութեան:

Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՐԴԵԼԸ

1949 Նոյեմբեր 23-ի իրիկուան մութին ամբողջ Երուսաղէմի բնակչութիւնը առանց կրօնքի և դաւանանքի խտրութեան խռնեւած տանիքներուն վրայ եւ Ս. Յարութեան Տաճարին շուրջը անձկութեամբ եւ երկիւղածութեամբ կը սպասէր վախճանին այն հրդեհին որ սկսած էր Ս. Յարութեան զմէջի իրտաքին մասէն եւ կը սպառնար ամբողջ Տաճարին:

Այնքան սկսած էր արկածով մը երբ հանրօգուտ շինութեանց տնօրէնութիւնը սկսած էր նորոգել զմէջիին այն մասերը որոնք վնասուած էին արծակուած հրասանդներէ եւ գնդակներէ:

Իրիկուան ժամը 8-ին Ս. Յարութեան զանգակները տխուր լուրը տարածեցին ամէն կողմ: Ամմաղապէս աղէտին վայրը փութացին Պաղեստինի ընդհանուր կուսակալ՝ Բաղդա Փաշա Նաշաշիպի, քաղաքապետը, ընդհանուր ոստիկանապետը ու բազմաթիւ ոստիկաններ:

Քաղաքին հրէշններու խուճը սփանդակութեամբ կամաւոր երիտասարդներու զորքի սկսաւ, սակայն հրդեհը բաւական յառաջացած ըլլալուն պատճառաւ կարելի չեղաւ առաջըր առնել:

Ն. Վեհափառութիւն Ապտալա թագաւորին հրամանով հոն փութացին նաեւ Ամմանի եւ անգղիական օդային ուժի հրէշներու խուճերը, որոնք ամբողջ գիշերը աշխատելով թէնէ չկրցան ամբողջութեամբ մարել բայց բաւական մեղմացուցին զայն եւ արգիլեցին ճկեղեցիին ներսերը թափանցել:

Յարող առտու ժամը 10.30-ին Ն. Վ. Ապտալա թագաւորը անձամբ հետաքրքրուելով Ամմանէն Երուսաղէմ եկաւ տեղւոյն վրայ քննելու եւ հրահանգներ տալու: Տանիքին վրայ հրկիզեալ զմէջիին շուրջը գիշեր ընդունեցին իրաւակից յարանուանութեանց բոլոր պետերը եւ իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին իր այցին եւ հոգածութեանը համար:

Ս. Յարութեան Տաճարին զմէջի որ շինուած է 1608-ի աւելի ահաւոր հրդե-

հէն ետք, կը բաղկանայ երեք խաւերէ, արտաքին, միջին եւ ներքին. արտաքինը կազմուած փայտերէ, ամբողջութեամբ ծածկուած կապարով, այս մասն էր որ ամբողջութեամբ այրեցաւ եւ կապարները հալելով վար թափեցան: Բարեբախտաբար, կրակը քիչ ազդեցութիւն ունեցաւ երկրորդ խաւին որ կազմուած է երկաթ ձողերէ եւ կրաշաղախէ: Հրդեհը մարեցաւ միայն 36 ժամ վերջ երբ գմբէթին ամբողջ արտաքին երեսը այրած էր: Կառավարութիւնը անմիջապէս չորս մասնազէտ ճարտարագէտներէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը կազմեց որոնք գմբէթը քննելով հաստատեցին թէ հրդեհը չէր վտանգած կառույցը եւ հետեւաբար ռուէ շարժելը մը չկար որ Տաճարին մէջ շարունակուէին եկեղեցական արարողութիւնները: Միւս կողմէ յանձնարարեցին վերահաս ծմեռուան պատճառաւ անհրաժեշտօրէն կատարել առժամայն նորոգութիւններ արգիլելու անձրեւներու ներս թափանցումը, որուն համար կը նախատեսուի 2500-3000 մթնբլին: Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը վաւերացուցած ըլլալով այս նախահաշիւը արդէն ձեռնարկած է գործի:

ՀՈԳ. Տ. ՊԱՍԿ ՎՐԻ. ԹՈՒՄԱՅԵԱՆ
ՀՈԳԵՆՈՐ ՀՈՎԻԻ ԼՈՆՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ

Հոգ. Տ. ՇՆՈՐԻՖ ՎՐԳ. Ի Ամերիկա մեկնումով շուրջ երկու տարիներէ ի վեր քափուր կը մնար Լոնտոնի քեմք, որուն գեղեցիկ եկեղեցին եւ առաջնորդարանը կը պատրաստէր իկոգ. Մեծ Բարեբաւ Վսեմ. Գալուստ Պէյ Կիւլպէնկեանի:

Հանգուցեալ Պատրիարք Սեբաթան Հօր կարգադրութեամբ, Սեբեմանգրիով նախկին հոգեւոր հովիւ Հոգ. Տ. Պասկ Վրգ. Թու-մայեանը նշանակուած եւ հոգեւոր հովիւ Լոնտոնի Հայոց: 30 Դեկտեմբերին, Հոգ. Հայրը մեկնեցաւ իր նոր պատշոյնագիրը: Յաջողութիւն եւ կարողութիւն կը մալթենք իրեն:

ԳԵՐ. ՏԵՂԱՊԱՆ Տ. ԵՂԻՇԷ ՎՐԻ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՍԷՋ

Դեկտ. 26-ին Նորին Գերապատուութիւն Տ. Եղիշէ Վրգ. Տէրութեան ընկերակցութեամբ Ս. Աթոռոյ կալուածոց քարտուղար Պ. Կարպիս Հինդլեանի, հին քաղաքէն Նոր քաղաք մեկնեցաւ, թեմական այցելութեան եւ Ս. Աթոռոյ կալուածական խնդիրներով:

Նոր քաղաքի մուտքին Տեղապահ Հայրը դիմաւորուեցաւ Իսրայէլի Կրօնական Նախարարութեան ներկայացուցիչներու կողմէն, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմի կալուածներու տեսուի՝ Հոգ. Տ. Հայկազուն Վրգ. Աբրահամեանէ, Յովակիմ տեսուի՝ Հոգ. Տ. Բարգէն Վրգ. Ապատեանէ, Հայֆայի տեսուի՝ Հոգ. Տ. Յարութիւն Մուշեանէ եւ Երուսաղէմի եւ Տաֆայի մեր հայ համայնքի ներկայացուցիչներէն:

Նորին Գերապատուութիւնը յետագայ օրերուն հետզհետէ այցելեց Նոր Երուսաղէմի, Յովակիմ, Ռէմէի եւ Հայֆայի հայ գաղութները, վանքերն ու եկեղեցիները, քարոզով ու խօսքով սրտապնդելով բոլորը:

Այս առթիւ այցելած է նաեւ Կրօնից Նախարար Վսեմ. Ռապպի Մէյմօնի, Նոր քաղաքի կառավարիչին եւ քաղաքապետին, եւ հուսկ ապա Իսրայէլի Նախարարապետ Պէն Կիւրիոնի: Իսրայէլի պետութեան հաստատութենէն ի վեր, առաջին անգամն էր որ Իսրայէլի պետութեան Նախարարապետը կրօնական ներկայացուցիչ մը ընդունելու պատիւը կ'ընէր: Գեր. Տեղապահ Հայրը յուշադրով մը Նախարարապետին յանձնած էր իր խնդրանքը այն բոլոր հարցերուն շուրջ, որոնց համար միւս կողմ երթալու հարկադրուած էր:

Տեղապահ Հայրը երկու շաբաթներու բացակայութենէ մը վերջ, վերադարձաւ Ս. Աթոռ, 23 Դեկտ. 22. օրը յետ միջօրէի ժամը 2.30ին:

ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դեկտեմբեր 11-ին, Ս. Թալոբեանց Մայր Տոմարին
մէջ Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Լոգոնոյս Արքայան
Պատրիարք Լոր թաղման հառատունքին առիթով:
Լանգուեան հանդիստար Պատարագը մատուց Վեր-
Տ. Սարգիս Էրզր Քէմանեան եպիսկոպոսական խոյր ի
գլխին:

« Հայր Թեոֆան անապատ Բարձրեցի Հոգ. Յ. Ստրկովսկի »
 յայտնում է որ համախմբում ենք կաթարայու խառնուրդներ
 յիշատակը բարձրադաս սերիկ Սեմեն. Տ. Կիրիկ Ս. Պա-
 րաբեր Հոր: Խոստովանում յայտնում ՝ վառճիկ չորս արհմե-
 ռակա: Իր գրեթե կ'ընթերցի արդեալ պատարհիկ Երաւա-
 դէպ Ս. Արքանդեմ, իր անձին հեռ կապուած էին ակնկա-
 յաւթաններն ըրճիկ պարտը կը գրեթեզմանակ իր դազա-
 ռոն հեռ:

Վերջին 30 օրերներու ընթացքին ան նշանակալի պատերազմներ, իրենց մօտ բարձր զարգացումով են շնորհմենով, ինչպէս Ժողովքան. պատերազմներ ծանր շուրջով ան վարչական նպատակներով ինչպէս Տ. Քարզով Պատերազմ են կամ հարկաբարձով ան ազնուական գոյացումներով ինչպէս Տ. Մարտով Պատերազմ: Իրեն տեղի գալու իր հաշիւներէն վերջին երեքին, ան առած էր անանցել: Էներգիան ծախսել պիտի արժեւորուէին իր մէջ իր պատերազմաբանական ռազմ քայանին:

[illegible]

Գալիսթաթի Հայ Մարգարհաբակյան ձեռնարանին ընթերցելու ժամանակ ես առաջին քիչ պատմագրությունները հարցազնույն առաջին անգամ ըլլալով կը հանդիպեմ Տ. Քոչարի Ս. Առք. Գաւակեանին որ իբրեւ կարողութեամբ հմուտագր առաջին համադրութեան պատճառով կը գտնուէր Հնդկաստան: Այդ առթիւ է որ Տ. Կիւրեղ Սրբազան հմայաւած այդ բարձր անձնաւորութեան կը հետեւէր ամբողջ միջեւ ինքիստեղծ կոնաւորելով հաստատարութեամբ:

[illegible]

րու զոյգ Մառեմադար սննեռուն, այսպէս վեճ գաճ
 օալով Ս. Լեռոի կրթական գործին: Քչ միայն կրթական
 այլ եւ Ս. Յակոբէն ներս բոլոր վարչական գործերուն մէ-
 ան ռւնեցած է ծառայութեան իր լաւագոյն բաժինը:

Իրեն կենցաղագէտ եւ օտար լեզուներու խորապէս
հմուտ եկեղեցական՝ բոլոր օտարները իմով հանելայցան
ու սիրեցին Ս. Արարը:

Ունեւեալ այսման բարեխաճութիւններով օժտուած ճեկեղեղակամ տէր առչէլ բաց պիտի յոյլայն Բ. Քանդեղեկի հետ բարձրագոյն պատեանով իւս: 1939-ին աւ կըլ- աւեցաւ լուսարարագիտութեանն պատմօրէն, աւ տպիկ- իր իսկական յերին մէկ է, իր Յօ Յամ մէջ, աւմ- ներա իրեն համար Ուշիական էր աւմեն յանն ճանկով- իստարակ ձեռնադրելով, որանն վրայ կը գտնուար իրեն տրտալիկներ:

1944 ի ընթացքում պատերազմ Ս. Ջրոնայ, ի սովորյալ աղետալից ղեկավար պիտի գային խոստովանելու իր մտքի իր բոլոր աղետալությունները և խոստով: Ու մա մեկից մտառած իր բոլոր ծագիլներն ալ յառաջագործելու համար յայտ Ս. Տառ պատշաճութեամբ ի ինքնոր, ամենէն բառն խափով պիտի հետնէր իրաւ անգամ Ս. Յակոբի եւ իր հոգին Շրճիհական պաղպաղանքեան պատասխանատու գործին: Ու մա եղաւ հեմարիւ հայր ի հայ հայրն, ամենէն հազուն ճգնամտմանուն, աղաքս մեկն հին, խնամյաց, օգնեց. Միսթարեց բոլորը, մընչեւ որ իմ պիտի ինկաւ վերջական վառաստակով ժամով իբրեւ մեծապայն ճանաչողը Հայ երեսակներէ մտքին անէի տեսնել:

Կ'աղօթեմք առ Տէրը իր իկեղեցւոյ Սրբազան Հաղ-
րատեաներու խորհին ողորտ իր սրտադնեալ հոգին: Ամէն:

Յաւարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ Լոգեմանգրսեան պաշտօն ընդհանուր յազմովին մէջ ամբողջ Միաբանութեան եւ հաւատացեալ թաղմութեան:

Ի յարգանք հանգուցեալ Ս. Հօր, պաշտամունքներուն ներկայ էին նաեւ Ս. Թարգմանչաց Վարժարանի երկուստեան անկէրաւորներ եւ Բողոքիս երեք սկստուական խումբերն (Մասնա 14րդ խումբ, Հ. Ե. Մ. եւ Հ. Գ. Ը. Մ.):

Ս. Գասարեանցն վերջ Միաբանութիւնն իւր աստիճանի ընթերցեալով թափօր կազմման շրջապատեցն յաւանդոց Ս. Գաբրիէլի շօր գերեզմանին, Ս. Յակոբի յայտն Ճանապարհի վրայ, ուր կատարեցաւ Հոգեւորանգնեալն մասնաւոր զպատմամեծն: Կապ Սիմբաւնութիւնը պարտաւորաւն իրաւ զՍ. Գ. Յուսէփ վրդ. ընդունելով Միաբանութեան անդամներու ցաւակցութիւնը, ի քաջակալութեան Գեր. Գ. Տեղապարի շօր, որ խաչալէ եւ անցանք իւր կառուածական խնդիրներով:

ԱՄՄՕՐԵԱՏ ԼՈՒՐԵՐ

—

✱ 21 Հոկտ. Ուր. — Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, յետ երկօրեան ժամերգութեան, հատարուեցաւ Ս. Թարգմանչաց Նախատնակը հանդիսարարութեամբ Հոգ. Ս. Սուրբէն Վրդ. փնտռեանքներ:

— Ի դիմաց Ամեն. Ս. Գատրիարք Հօր, Հոգ. Տ. Սուրբէն Վրդ. փնտռեանքներ հարկադրուեան աշ- ցեցութիւն տուաւ Բենեդիկտեան Հայրերու տե- ասը Գեր. Տփրէնի, Pères Blancs-ներու Ս. Աննա վանքին մէջ:

✱ 22 Հոկտ. Շր. — Բոն Սրբոց Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց. — Ս. Գատրիարք մա- տուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ. Գատարագիւն էր Հոգ. Տ. Գոսպ Վրդ. Թուսայեան: Ս. Գատարագի կատարուեցաւ հանդիսարար Լորենցիոսեան պաշտամունք. Ս. Արսնոյ Բարե- բար ձեւմ. Գալուս Պէյ Կիւլպենկեանի ճնշողաց եւ Կիւլպենկեան զնդրասանի համայն ճնշեցնող հոգիներուն համար:

✱ 23 Հոկտ. Կիր. — Ս. Գատարագը մատուց- ւուցաւ Ի Թ. Յարութիւն, վերանորոգեան մեր մա- տուան մէջ, պատարագիւն էր Հոգ. Տ. Միւստե վրդ. Կրէթեան:

✱ 25 Հոկտ. Գշ. — Երեկ իրիկուն Ամեն. Ս. Գատարագը Հօր Կիւսանդագին ծանր լինեալ զու- ժող երկու հեռագիրներ հասցեւորած ըլլալով Ե- րայ տառաւ լուսաբարպէտ Գեր. Տ. Սգիշէ վրդ. Տերտէրեան էր Հոգ. Տ. Գոսպ Վրդ. Թու- սայեան մեկնեցան Պէյրութ. Իսկ յետագայ եր- կու օրերուն երկօրեան ժամերգութեան հաջ- ւոր. Ս. Գատրիարք Հօր աղագիւնման համար եղան մասնաւոր աղօթքներ, իսկ գիշերները ծիսակերպութեան հաջորդ: Ի ներկայութեան խաւ- ներում ժողովուրդի:

✱ 28 Հոկտ. Ուր. — Առաստուան ժամը 10ին հասաւ Ամեն. Ս. Գատրիարք Հօր մանր դուռնի հեռագիրը. Այսօր է յետագայ երկու օրերուն պատրիարքարան ցաւակցութեան եղան զանա- ղան յարանաւանութեանց ներկայացուցիչներ, կատարվարական անձնակազմ թիւներ, հիւպա- տոսներ, հայ է տար քանապահ կաղամկերպու- թեանց ներկայացուցիչներ հային:

✱ 29 Հոկտ. Շր. — Տօն Ս. Աւետարան- չացն. — Ս. Գատարագը մատուցուեցաւ Ս. Յա- րութեան դուռնի, հայապատկան Ս. Յովնանէնի մատարան մէջ. Գատարագիւն էր Հոգ. Տ. Հոյկանք վրդ. Գայրամեան:

✱ 30 Հոկտ. Կիր. — Ս. Գատարագը մա- տուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ. Գատարագիւն էր Հոգ. Տ. Հայրիկ վրդ. Ասան- եան, Յետ Ս. Գատարագը կատարուեցաւ Հոգե- հանգստեան հանդիսարար պաշտամունքը Երանա- չեան Տ. Կիւրեղ Ս. Գատրիարք Հօր հոգւոյն հա- մար:

✱ 31 Հոկտ. Թշ. — Տօն Ս. Յովնանի Առա- ժածակուն. — Թ. Գատարագը մատուցուեցաւ Առաստածածոր Տաճարին մէջ. Հայր Յովնիկի գերեզմանին վրայ, պատարագիւն էր Հոգ. Տ. Նորայր վրդ. Գոլարեան:

✱ 2 Նոյ. Գշ. — Թ. մ. ժամը 3ին երեսնա ղեն հասաւ Երանանչեան Տ. Կիւրեղ Ս. Գա- տրիարք Հօր մարմինը (մահրամատնութիւնները տեսնել սեփական օրերուն մէջ):

— Երեկոյեան Ս. Աթոռ ժամանցը Եղիպտոսի Հայոց Առաջնորդ Գեր. Տ. Մամբէ Արքեպի- Սիրունեանի, ներկայ գտնուելու համար Երանա- չեան Տ. Կիւրեղ Ս. Գատրիարք Հօր թաղման արարուեցան:

✱ 3 Նոյ. Գշ. — Հանգստեան Ս. Գատարագ էր թաղում Երանանչեան Տ. Կիւրեղ Ս. Գատրիարք Հօր:

✱ 5 Նոյ. Շր. — Յետ միջոցի, զիտարու- թեամբ Գեր. Տ. Մամբէ Արք. Սիրունեանի Հոգ. վարդապետ հայրեր, պաշտեանկան զնա- ցով իշան Ս. Յարութեան Տաճարը, Հրաշափառի հանգիստաւոր մուտքէն է Ս. Գերեզմանի ուխտի արարուեցան ետք, երեկոյեան ժամերգու- թիւնը է վաղուան տունին նախատեսող պաշ- տուեցաւ մեր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Տաճարին մէջ. Ապա կատարուեցաւ երեկոյեան թափօր՝ Տնօրինական Սրբավայրերուն մէջ:

✱ 6 Նոյ. Կիր. — Առաստուան ժամը 5-ին զիտարուեցան Գեր. Տ. Մամբէ Արքեպի- Սիրունեանի, վարդապետ հայրեր իշան Ս. Յա- րութեան Տաճար. Գիւստ Իսկի Սիրի Կիւր. Գրիգոր Լուսաւորիչ Տաճարին մէջ, տառաւորեան ժամերգութեան հաջ. անդիսաւոր Ս. Գատա- րագը մատուց. Տ. Խորեն Ս. Եղի. Բարսեղեան Ապա նախագահութեամբ Կիրիկիայ Տ. Տ. Գարեգին վեհ. Կաթողիկոսին կատարուեցաւ օրուն մե- ժականգն թափօրը, սկսեալ Գիւստ Խաչի Արքե- անի երբեքի զարմամբ Գրիգորի Սուր Գերեզ- մանին շուրջ. Արարուեցան վերջ վեհ. Կա- թողիկոսը ընկերակցութեամբ Սրբապատկար է վարդապետ հայրերու, վերագարձաւ մայրավանք պաշտեանկան թափօրով:

✱ 8 Նոյ. Գշ. — Ժամը 12-ին է. Ս. Օթու- թիւն Տ. Տ. Գարեգին վեհ. Կաթողիկոսը ընդ- րակցութեամբ Գեր. Տ. Տեղապահ Հօր է Միւստե- յանութեան Հոգ. անդամներ, պաշտեանկան աշ- ցեցութիւն տուաւ Պաղեստինի Ընդհ. Գոսամալ վեհ. Բաղդադ Գալուս Նաշալիպի: Կատարուե- ցան մէջ:

— Թ. մ. ժամը 2-ին մեկնեցան Գեր. Տ. Մամբէ Արք. Սիրունեան զէպի Գանձիկ եւ Գեր. Տ. Խորեն Եպ. Բարսեղեան զէպի Անթիպիս:

✱ 11 Նոյ. Ուր. — Առաստուան վեհ. Տ. Տ. Գարեգին Կաթողիկոս մեկնեցաւ զէպի Անթի- փա. ողջերթի համար Երթիմ վեհապատկար Կի- ղիկեանի արմուղ Միւստեանութիւնը մինչև թաղաքի Աւետարանի Լիւթանոցը, իսկ անդի- անդին ընկերակցան Գատրիարքական Տեղապահ

Գեր. Տ. Եղիշէ Վրդ. Տէրտէրեան, Նոգ. Տ. Սե-
րովբէ Վրդ. Մանուկեան և Նոգ. Տ. Թարսթիւն
Վրդ. Մուշեան, իսկ մինչև Անթիլիսիա Նոգ. Տ.
Գասկ Վրդ. Թումայեան:

✱ 13 Նոյ. Կիր. — Երանաշնորհ Տ. Կիւրեղ
Ս. Գատրիարք Նոր մատուան ութօրէից առթիւ
կատարուեցաւ մատուաւոր Հանգստեան Գատա-
րադ Ս. Թակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ: Գատա-
րագիրն էր Նոգ. Տ. Բարգէն Վրդ. Ապատեան,
քարոզէջ Նոգ. Տ. Հայկազուն Վրդ. Աբրահամեան:
Վեր հանելով՝ Հանգստեան Ս. Գատրիարք Նոր
եկեղեցանուէր և Աթոռանուէր կեանքը: Ապա
կատարուեցաւ Հանգստեան պաշտամունք թէ
Մայր Տաճարէն ներս, և թէ դաւթին մէջ՝ Երա-
նաշնորհ Ս. Գատրիարքի գերեզմանին վրայ:

✱ 16 Նոյ. Դշ. — Երեկոյեան ժամը 8-ին
Յարանի փոխ վարչապետ Վեմ. Սայիտ փաշա
Մուֆթի, ընկերակցութեամբ Մեծ. Տիար Հայկ
Բէլթեքեանի և Գառնիկ փանոսեանի այցելեց
Գեր. Տեղապահ Նոր. Ամբողջ Գիշեր մը հիւր
մնալէ ետք, յաջորդ առաւօտուն այցելեց Ս.
Աթոռի կրօնական և կրթական զանազան հաս-
տատութիւնները, ու մեկնեցաւ խորունկ դո-
հունակութեամբ:

✱ 18 Նոյ. Ուր. — Երեկոյեան պաշտամուն-
քը և վաղուան տօնին նախատեսակը պաշտուե-
ցաւ Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ մէջ, հան-
դիսակատութեամբ Նոգ. Տ. Նորայր Վրդ. Գողար-
եանի:

✱ 19 Նոյ. Եր. — Ս. Հրեշտակապետաց
Գարնիէի և Միքայէի. — Ս. Գատրիարք մա-
տուցուեցաւ Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ
մէջ, պատարագիչն էր Նոգ. Տ. Սերովբէ Վրդ.
Մանուկեան:

— Կէսօրէն առաջ, ժամը 11-ին, Պաղեստինի
կուսակալ Վեմ. Բաշայ փաշա Նալայիպի այցե-
լեց Գատրիարքարան, և ընդունուեցաւ Գեր. Տե-
ղապահ Նորմէն և Միքայեան Հայրերէ:

✱ 20 Նոյ. Կիր. — Ս. պատարագը մատուց-
ուեցաւ Ս. Թակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ:
Գատարագիչն էր Նոգ. Տ. Հայրիկ Վրդ. Ասլանեան:

✱ 22 Նոյ. Դշ. — Ժամը 10-ին (կ. ա.), Գեր.
Տեղապահ Նայրը ընկերակցութեամբ Նոգ. Տ. Տ.
Սերովբէ և Հայրիկ վարդապետներու և Պր. Կար-
պիս Հինդլեանի այցելեց Բրիտանական Ընդհա-
նոր Հիւպատոսին և Անգլիացւոց եպիսկոպոսի
փոխնորդին:

✱ 25 Նոյ. Ուր. — Ժամը 4-ին (յ. մ.) Գեր.
Տեղապահ Նայրը ընկերակցութեամբ Նոգ. Տ.
Սերովբէ Վրդ. Մանուկեանի, Տիար Կարպիս Հին-
դլեանի այցելեց Lutheran World Federation-ի
տեղւոյ վարչութեան:

✱ 26 Նոյ. Եր. — Ժամը 10-ին (կ. ա.) է
զիմաց պատրիարքարանի, Նոգ. Տ. Սերովբէ
Վրդ. Մանուկեան ներկայ դատուեալ Թումայե
պատրիարքարանին մէջ Ս. Թարսթիւն Տաճարի
հզգահաւած զմբէթին չուրջ խորհրդակցական ժո-

ղովի մը, իսկ կէսօրին Գեր. Տեղապահ Նայրը
ընկերակցութեամբ Նոգ. Տ. Սերովբէ Վրդ. Մա-
նուկեանի և Տիար Կարպիս Հինդլեանի այցելու-
թիւն տուաւ Միջազգային Կարմիր Խաչի վար-
չութեան:

✱ 27 Նոյ. Կիր. — Ս. Գատարագը մատուց-
ուեցաւ Ս. Թակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ:
Գատարագիչն էր Նոգ. Տ. Գասկ Վրդ. Թումայեան:

✱ 28 Նոյ. Բշ. — Ժամը 3.30-ին (յ. մ.)
Երուսաղէմի Բրիտ. Ընդհ. Հիւպատոսը իր մա-
րդը կազմով այցելեց Ս. Թակոբեանց Մայր Տա-
ճարը եւ ընդունուեցաւ Գեր. Տեղապահ Նոր
կողմէ պատրիարքարանի զանիւնին մէջ:

✱ 29 Նոյ. Գշ. — Ժամը 10-ին (կ. ա.) Գեր.
Տեղապահ Նայրը ընկերակցութեամբ Տ. Տ. Սե-
րովբէ և Հայրիկ վարդապետներու և Տիար Կար-
պիս Հինդլեանի, այցելութիւն տուաւ Երուսա-
ղէմի նոր Մութաւարիք ինսաժ Գէկ և Հաշիմի
կառավարչատան մէջ:

✱ 2 Դեկտ. Ուր. — Ժամը 10-ին (կ. ա.) Գեր.
Տեղապահ Նոր այցելեց տեղւոյ Մարտինի Կա-
մայեքի արքեպիսկոպոսը՝ Գեր. Իլիսա Իզիլալէ:

✱ 3 Դեկտ. Եր. — Յետ երեկոյեան պաշտա-
մունքին կատարուեցաւ վաղուան տօնին նա-
խատեսակը հանդիսակատութեամբ Գեր. Տեղա-
պահ Նոր:

✱ 4 Դեկտ. Կիր. — Ընծայումն Ս. Աստուա-
ծածին. — Առաւօտուն նախազանութեամբ Գեր.
Տեղապահ Նոր, վարդապետ Կարբր պաշտօնական
զնացքով իշան Գեթեմանի, Ս. Աստուածածնայ
Տաճարը, Հրաշափառ մուտքէն ետք, հանդիսա-
ւաւ Ս. Գատարագը մատուց Նոգ. Տ. Միւսուն Վրդ.
Կրեկեան, Քարոզէջ Նոգ. Տ. Սերովբէ Վրդ. Մա-
նուկեան Ս. Կոյսի Ընծայման խորհուրդին չուրջ:
Ս. Գատարագէն ետք կատարուեցաւ Հանգստեան
պաշտամունք ի հանդիս հոգեոց Կիւլապի Կիւլ-
պէնկեանի և համայն ննջեցելոց Կիւլպէնկեան
գերդաստանի:

✱ 6 Դեկտ. Դշ. — Ժամը 12.30-ին (յ. մ.),
Երուսաղէմի նոր մութաւարիք ինսաժ Գէկ Հա-
շիմ իր առաջին պաշտօնական այցելութիւնը
տուաւ Գեր. Տեղապահ Նոր:

✱ 11 Դեկ. Կիր. — (Տե՛ս Քառասունքի հան-
դիսութիւններ Ամեն Ս. Գատարագը Նոր):

✱ 16 Դեկտ. Ուր. — Երեկոյեան ժամը-
գութեանէն ետք կատարուեցաւ վաղուան տօնին
նախատեսակը, հանդիսակատութեամբ Նոգ. Տ.
Սուրէն Վրդ. Քէմահեանի:

✱ 17 Դեկտ. Եր. — Ս. Առաքելոցն Թա-
ղէոսի եւ Բարթողիմէոսի. — Ս. Գատարագը
մատուցուեցաւ Ս. Թակոբեանց Տաճարի Ս. Գրե-
խարի մատրան մէջ, Գատարագիչն էր Նոգ. Տ.
Թակոբ Վրդ. Վարդանեան:

✱ 18 Դեկտ. Կիր. — Ս. Գատարագը մա-

տուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, վերնատան մեր մատրան մէջ: Պատարագին էր Շագ. Տ. Նորայր վրդ. Գողարեան:

* 21 Դեկտ. Եջ. — Յետ երեկոյեան ժող մերգութեան, կատարուեցաւ վաղուան տօնին նախատօնակը, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, հանդիսապետութեամբ Շագ. Տ. Սուրէն վրդ. Քէմանեանի:

* 22 Դեկտ. Եջ. — Թղթութիւն Ս. Աստուածածնի ի յԱննայէ. — Շագ. Տ. Սուրէն վրդ. Քէմանեանի նախագահութեամբ, վարդապետ հայրեր հանդիսական թափօրով Առաւօտուն իշան Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնի Տաճարը: Հրաշափառի հանդիսաւոր մուտքէն յետոյ Սուրբ

Պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Կոյտի գերեզմանին վրայ: Պատարագեց և քարոզեց Շագ. Տ. Գարգի վրդ. Վրթանէսեան քնարան ունենալով Վերինեայի եւ զու ի կանայս և օրհնելով և պատու դրովանի քո՛ւ (ՂԿ. Ա. 42-43): Յոյց տուաւ Ս. Աստուածածնի գերե իբրեւ միջնորդ և բարեխօս: Շեշտեց նաև թէ Ս. Կոյտի մեծութիւնը պէտք է փնտռել աւեր հաւատարմութեան, հնազանդութեան և խոնարհութեան մէջ:

Կէսօրին ի դիմաց Գեր. Տեղապահ Շոր, Շագ. Տ. Սուրէն վրդ. Քէմանեան չօթել Աղահրայի մէջ ներկայ դռնուեցաւ երուսաղէմի քաղաքապետարանին կողմէ ի պատիւ Ն. Վ. Ապտալլա թագաւորին տրուած հաշկերոյթին:

ՆՕԹՔ ԵՒ ՆԻՇՔ

Պատասխանելով Գոյա՛ւոյ բաբաթաբերքի հարցապնդումին, քե «Ինչո՞ւ համար Ս. Բուսաղեմի Հոգեւոյն Պատրիարքի մահուան եւ Պատրիարական Տեղապահի ընտրութեան լուրեր, իբր քե, չեն հաղորդուած Իրաքի Հայոց Առաջնորդարանը»:

Հրապարակա եւ յարգանքով կուզանք յայտարարելու քե վերոյիշեալ երկու պարահաներու ալ, ուրիշներու կարգին տեղեակ պահած ենք նաեւ Իրաքի Հայոց քեմը: Մահուան գոյժը քե Գեր. Տ. Ռուբեն Սրբազանին եւ քե Արժանապատիւ Տ. Գրիգոր Քահանային հաղորդուած է Պեյրուքէն, Սղիթէ վրդ. Տերտերեանի միջոցաւ, իսկ Տեղապահութեան ընտրութեան լուրը Սրուսաղեմէն: Կրնամ այս մասին հարցնել Անթիլիաս՝ Պր. Խորեն Գաբիկեանին, եւ Ս. Աթո՛ւ Պր. Կարապետ Յակոբեանին:

Հետեւաբար կը զարմանանք Գոյա՛ւոյ բաբաթաբերքի Պատ. Խմբագրութեան այս հարցապնդումին եւ վրդովումին համար:

Աւելին՝ Սրուսաղեմի Պատրիարքարանը կրնա՞ք երեւակայել քե կրնար ոեւե պատճառ ունենալ այլապէս բարձրելու, այս ալ մեր զարմանքը Գոյա՛ւոյ-ի Պատ. Խմբագրութեան:

ԽՄԲ.

Հնորհակալութեամբ կ'արձանագրենք քե Ամերիկայէն Ազն. Տիկին Ք. Տասուրեան եւ Տիար Ա. Սաղընեան հինգրկան ռուս կը նուիրեն վասն բարգաւաճման ՍՈՒՆ-ի:

Վարչութիւն ՍՈՒՆ Ամառադի